

București, 18.03.2016

Nr. 2782/DRP

STIMATE DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în **original**, **punctele de vedere al Guvernului** referitoare la:

1. *Proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de domnul senator PSD Ioan Chelaru și un grup de parlamentari aparținând Grupurilor parlamentare ale PSD, UDMR, PC, PNL, independenți (**Bp. 680/2014, Plx. 555/2015**);

2. Propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul organizării instanțelor judecătorești*”, inițiată de domnul senator PSD Liviu Ovidiu Donțu (**Plx. 883/2015**);

3. Propunerea legislativă intitulată *Lege privind investirea personalului didactic de predare, de conducere, de îndrumare și de control cu exercițiul autorității publice pe timpul și în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu*, inițiată de domnul senator PSD Liviu Marian Pop împreună cu un grup de parlamentari UNPR, PSD (**Plx.46/2016**);

4. Propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru modificarea art.7 alin.(3) din Legea nr.102/2014 privind cimitirele, crematoriile umane și serviciile funerare*”, inițiată de domnul deputat PSD Ioan Munteanu împreună cu un grup de parlamentari PSD, ALDE (**Bp.477/2015, Plx28/2016**);

5. Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și pentru completarea art. 4 din Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, inițiată de domnul deputat PSD Valeriu Steriu împreună cu un grup de parlamentari PSD și UDMR (**Bp. 108/2014, Plx. 510/2014**);

6. Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 145/2014 privind stabilirea unor măsuri de reglementare a pieței produselor din sectorul agricol, inițiată de domnul senator PSD Bumbu Octavian-Liviu împreună cu domnul senator PNL Dobra Dorin-Mircea (Bp. 364/2015, Plx 853/2015).

Cu deosebită considerație,

MINISTRU DELEGAT

CIPRIAN BUCUR

**DOMNULUI CRISTIAN – ADRIAN PANCIU,
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR**

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de domnul senator PSD Ioan Chelaru și un grup de parlamentari aparținând Grupurilor parlamentare ale PSD, UDMR, PC, PNL, independenți (**Bp. 680/2014, Plx. 555/2015**).

I. Principalele reglementări

Potrivit *Expunerii de motive*, proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, republicată, cu modificările ulterioare, întrucât profesia de avocat se află într-o continuă transformare și adaptare ca urmare a intervențiilor legislative intervenite atât prin prisma noilor coduri, cât și ca urmare a jurisprudenței Curții Constituționale cu privire la unele texte din acest act normativ.

II. Observații și propuneri

A. Precizăm că în vederea formulării prezentului punct de vedere, Guvernul, prin Ministerul Justiției, ulterior parcurgerii procedurii legislative cu privire la inițiativa legislativă analizată în cadrul Senatului, finalizat cu adoptarea acesteia, cu modificări și completări, în data de 29 iunie 2015, în calitate de primă Cameră sesizată, a realizat o nouă consultare a Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, Ministerului Finanțelor Publice, precum și a Uniunii Naționale a Barourilor din România, fiind primite răspunsurile enumerate în cele ce urmează, pe care le anexăm în copie:

- adresa Consiliului Superior al Magistraturii nr. 4681/20.10.2015, prin care au fost formulate o serie de observații și propuneri;
- adresa Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nr. 496/C/06.08.2015, prin care se menține punctul de vedere comunicat inițial;
- adresa Direcției Naționale Anticorupție nr. 2803/C/04.08.2015, prin care au fost formulate o serie de observații și propuneri;
- adresa Ministerului Finanțelor Publice nr. 72173/14.08.2015, prin care au fost formulate o serie de observații referitoare la modificarea propusă prin propunerea legislativă la art. 31 din Legea nr. 51/1995;
- adresa Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 120-AUT/04.08.2015, prin care ni s-a comunicat că urmează a ne fi remis un răspuns cu privire la fondul propunerii legislative ulterior analizării acesteia în ședința Comisiei permanente a UNBR din 4 septembrie 2015. Până la data întocmirii prezentului punct de vedere nu am primit un alt răspuns de la UNBR.

Prezentul punct de vedere se raportează la forma adoptată de Senat a inițiativei legislative și cuprinde atât observațiile și propunerile formulate inițial de Ministerul Justiției și de entitățile menționate mai sus, precum și noile observații și propuneri formulate de Ministerul Justiției și entitățile menționate mai sus, în raport cu noua formă a inițiativei legislative.

B. Astfel, în ceea ce privește soluțiile legislative propuse, formulăm următoarele observații și propuneri punctuale:

1. a.) Referitor la art. I pct. 1 din proiectul de lege (introducerea lit.i¹) la art. 3 din Legea nr. 51/1995), în acord cu punctul de vedere exprimat de Direcția Națională Anticorupție (DNA), considerăm că introducerea literei i¹) ar aduce atingere principiilor care guvernează desfășurarea procesului penal. Reglementarea expresă a consilierii unei persoane cu privire la „*versiunile de declarații pe care le poate face*”, printre modalitățile de acordare a asistenței juridice, este incompatibilă cu prestigiul statutului de avocat. Totodată, DNA precizează că drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună credință, iar Codul de procedură penală pornește de la prezumția că toate persoanele audiate de organele judiciare declară adevărul, nu o versiune convenabilă intereselor sale convenită împreună cu un avocat. Trebuie remarcat că declarațiile necorespunzătoare adevărului pot atrage răspunderea penală a martorilor sau a persoanelor vătămate, iar pentru suspecti și inculpați Codul de procedură penală reglementează dreptul de a nu da declarații, nu și dreptul de a induce în eroare organele judiciare.

În consecință, se apreciază că legiuitorul nu poate reglementa în cuprinsul unui act normativ o activitate care reprezintă o încălcare a legii sau eticii profesionale a participanților la înfăptuirea justiției.

De asemenea, în consonanță cu opinia transmisă de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PICCJ), apreciem că introducerea acestei litere este inutilă, deoarece norma nu face altceva decât să detalieze modalități particulare ale activității avocațiale în cauze penale, modalități care sunt subsumate dispozițiilor deja existente în același articol, respectiv cele privind „*consultațiile*” – lit.a), privind „*apărarea cu mijloace specifice*” – lit. e) ori cele privind „*orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului la apărare în condițiile legii*” – lit.j).

În consecință propunem eliminarea lit.i¹).

b.) Referitor la propunerea de introducere a lit.i² la art. 3 din Legea nr.51/1995, arătăm că activitatea de curatelă specială se exercită în condițiile stabilite de Codul de procedură civilă. Prezintă relevanță, în acest sens, art. 58 alin. (3) din acest act normativ, care prevede că numirea curatorului special se va face de instanța care judecă procesul, dintre avocații anume desemnați în acest scop de barou pentru fiecare instanță judecătorească. Același text prevede, în cadrul tezei a II-a faptul că acesta (*curatorul special*) are toate drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru reprezentantul legal. De asemenea, există o serie de referiri la instituția curatorului special și în Codul civil (art. 150, art. 159, art. 167). Cu

referire la instituția curatei speciale la care se face referire în Codul civil, trebuie menționate prevederile art. 186 din acest act normativ, potrivit cărora dispozițiile de drept comun privind curatela nu se aplică și curatorului special prevăzut la art. 150, 159 și 167. În aceste din urmă cazuri, drepturile și obligațiile stabilite de lege în sarcina tutorelui se aplică, în mod corespunzător, și curatorului special.

Astfel cum se poate observa, activitatea de curatelă specială beneficiază de o reglementare clară și completă în cadrul dispozițiilor Codului de procedură civilă și ale Codului civil, inclusiv prin prisma cazurilor și condițiilor de numire a curatorului special, a drepturilor și obligațiilor acestuia, a persoanelor care pot avea această calitate. Astfel, această activitate nu se poate desfășura decât în condițiile stabilite de cadrul normativ primar în materie, iar nu în condițiile stabilite de statutul profesiei de avocat.

Prin urmare, apreciem utilă propunerea de reglementare, însă propunem reformularea textului, astfel: „*i²) activități de curatelă specială, potrivit legii;*”.

2. Cât privește art. 1 pct. 2 [art. 3 alin. (2) din Lege], apreciem ca fiind necesară și, în același timp, utilă instituirea unei obligativități în sarcina avocatului de a ține evidența actelor întocmite, de a păstra aceste acte în arhiva sa profesională și de a înregistra operațiunile în legătură cu actele întocmite în Registrul electronic al actelor întocmite de avocați. Cu toate acestea, apreciem că, întrucât intenția inițiatorilor este aceea de a institui o obligație generală în sarcina avocaților de a avea o arhivă profesională, este necesară completarea inițiativei legislative cu o serie de dispoziții de principiu, care să prevadă expres această obligație. În acest sens, facem referire, cu titlu exemplificativ, la dispozițiile art.159-161 din *Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, republicată*, care reglementează, cu caracter general, o serie de aspecte referitoare la arhivarea actelor notariale și condițiile de păstrare, conservare și predare a arhivei. Tot cu privire la textul analizat, apreciem că este necesară completarea inițiativei legislative cu un text de principiu, referitor la înființarea, la nivelul UNBR, a Registrului electronic al actelor întocmite de avocați, precum și a Registrului electronic al evidenței patrimoniului de afectatiune al avocaților, pentru a răspunde pe deplin intenției de reglementare a inițiatorilor. Tot în legătură cu textul analizat, se mai impune formularea unei observații referitoare la sintagma “*cu excluderea actelor*

întocmite pentru asistare și reprezentare". Astfel, potrivit textului propus de inițiatori, avocatul este obligat să țină evidența actelor întocmite conform art. 3 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 51/1995, prevederile lit. d) referindu-se la asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate. În acest context, apreciem necesară eliminarea din cadrul textului propus a sintagmei la care am făcut referire, întrucât intenția de reglementare a constat în excluderea de la obligația ținerii evidenței actelor întocmite potrivit lit. b) din lege.

3. Referitor la dispozițiile art. I pct. 3 [art. 5 alin. (10) din Lege], din inițiativa legislativă, apreciem ca fiind necesară introducerea în cuprinsul Legii nr. 51/1995 a textului propus și arătăm, în acest sens, că acestea reprezintă o aplicație a prevederilor generale în materie, respectiv art. 31 alin. (2) și (3) și art. 33 alin. (1) din *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare*. De altfel, ideea este subliniată și în cadrul Expunerii de motive ce însoțește inițiativa legislativă, arătându-se că dispozițiile art. 31 din noul Cod civil introduc noțiunea de patrimoniu de afecțiune și regimul acesteia, până la acest moment neexistând o reglementare specială a condițiilor de organizare a evidenței și publicității patrimoniilor profesionale ale avocaților.

4. Cât privește art. I pct. 4 [art. 14 lit. d) din Lege], apreciem că nu este necesară completarea propusă.

Mai mult textul propus este de natură a crea o confuzie în practică, prin raportare la prevederile actuale ale art. 14 lit. a). Astfel, potrivit lit. a), *este nedemn a fi avocat cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate, de natură să aducă atingere prestigiului profesiei*.

Or, propunerea de la lit. d) face referire la situații particulare în care diferite persoane au exercitat profesia de avocat sau care au sprijinit exercitarea unei astfel de profesii fără drept (acte de complicitate), fapte săvârșite cu intenție.

Mai mult decât atât, dacă textul de la lit. a) permite constatarea nedemnității și pentru instigator, propunerea de text de la lit. d) este mult mai restrictivă, sancționând cu nedemnitatea numai autorul și complicele.

În consecință, propunem eliminarea lit. d).

5. Referitor la art. I pct. 5 [art. 14¹ din Lege], opinăm că instituirea acestor obligații reprezintă o chestiune de oportunitate. Arătăm în acest sens faptul că respectarea acestor obligații conduce la creșterea integrității în rândul membrilor profesiei.

În ceea ce privește prevederile alin. (6) ale art. 14¹, arătăm că acestea instituie un nou caz de nedemnitate, suplimentar față de cazurile prevăzute la art. 14 din Lege. În acest sens, apreciem necesar ca textul să prevadă în mod expres și sancțiunea pentru existența acestui caz de nedemnitate, nefiind suficientă referirea la Statutul profesiei de avocat.

6. Cât privește art. I pct. 6 [abrogarea art. 21 din Lege], apreciem că dispozițiile art. 21 din Legea nr. 51/1995 ar trebui reanalizate din perspectiva celor constatate prin Decizia Curții Constituționale nr. 1519/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 27.01.2012, o soluție posibilă constând, desigur, în abrogarea acestora.

7. Cu privire la art. I pct. 7 [art. 24 alin. (3) din Lege], nu avem observații.

8. În ceea ce privește art. I pct. 8 din propunerea legislativă [modificarea art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995], propunerea formulată de inițiatori vizează punerea de acord a dispozițiilor Legii nr. 51/1995 cu prevederile Constituției, în urma pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 14.07.2014, prin care s-a constatat că sintagma "*care trebuie rezolvată în termenul de două luni de la emiterea deciziei*" prevăzută în art. 25 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 este neconstituțională. Astfel cum rezultă din considerentele deciziei amintite, o soluție adecvată în această materie constă în trecerea, din oficiu sau la cerere, a avocaților aflați în stare de incompatibilitate la data primirii în profesie pe tabloul avocaților incompatibili, astfel cum, de altfel, se întâmplă cu acei avocați a căror stare de incompatibilitate survine după primirea în profesie.

9. a.) În ceea ce privește art. I pct. 9 din proiectul de lege (modificarea art. 26 din *Legea nr. 51/1995*), pentru critica înlocuirii art. 26 alin. (1) din Lege și introducerea unui nou articol – art. 111⁵, facem trimitere la cele expuse pe marginea propunerilor de la art. I pct. 45.

b.) Cu privire la art. 26 alin. (2) din proiectul de lege - completarea propusă nu este necesară. Astfel, conduita persoanelor care exercită în mod nelegal activitatea de avocat este deja incriminată potrivit dispozițiilor alin.(1) ale art. 26, care sancționează *exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat și prevăzută la art. 3 de către o persoană fizică sau juridică ce nu are calitatea de avocat înscris într-un barou și pe tabloul avocaților aceluși barou, constituind o infracțiune.*

Reamintim că, potrivit art. 348 din *Codul penal* (Exercitarea fără drept a unei profesii sau activități), exercitarea, *fără drept, a unei profesii sau activități pentru care legea cere autorizație ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.*

De asemenea, infracțiunea propusă prin amendament se regăsește deja în legislația în vigoare într-o formă mai extinsă la art. 60 alin.(6) din *Legea nr. 51/1995: Folosirea fără drept a denumirilor "Barou", "Uniunea Națională a Barourilor din România", "U.N.B.R." ori "Uniunea Avocaților din România" sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de avocat, precum și folosirea însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.*

Cu privire la același text, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a apreciat ca aceste prevederi sunt neclare, fiind necesară corelarea lor cu celelalte alineate ale art. 26, unde nu se face referire la nicio pedeapsă.

Astfel, deși aceste dispoziții fac referire la o pedeapsă similară cu care ar trebui sancționată persoana care, în mod ilegal, utilizează titlul profesional de avocat sau articole vestimentare oficiale și însemnele oficiale ale profesiei de avocat, totuși celelalte alineate ale aceluiași articol nu fac referire la nicio pedeapsă care ar trebui să se aplice altor fapte.

În aceste condiții, această dispoziție neclară încalcă normele de tehnică legislativă prevăzute în art. 8 alin. (4) teza I, din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu modificările și completările ulterioare*, conform cărora *"Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce."*

În consecință, propunem eliminarea alin.(1¹).

c.) Cu privire la art. 26 alin. (3) din proiectul de lege, subliniem că potrivit prevederilor art. 176 pct. 2 din *Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă*, nulitatea nu este condiționată de existența unei vătămări în cazul încălcării dispozițiilor legale referitoare la reprezentarea procesuală. Astfel, soluția propusă pentru alin. (2) al art. 26, potrivit cu care actele specifice profesiei de avocat, efectuate în mod public de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile *Legii nr. 51/1995* sunt nule, reprezintă o corelare cu prevederile amintite din *Codul de procedură civilă*.

10. Referitor la pct. 10 din proiectul de lege, prin care se propune completarea art. 31 din *Legea nr. 51/1995*, cu un nou alineat, alin. (1¹), în care să se menționeze faptul că profesia de avocat, indiferent de forma și modalitatea de exercitare a acesteia, nu poate fi reconsiderată ca activitate dependentă, în conformitate cu prevederile *Codului fiscal*, precizăm că, pornind de la principiile constituționale, potrivit cărora *cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii, fără discriminări și nimeni nu este mai presus de lege*, rezultă obligația cetățenilor de a contribui prin impozite și taxe la cheltuielile publice. Pentru aceasta, art. 56 teza a 2-a din *Constituția României, republicată*, precizează faptul că sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale. Din acest considerent, tot *Constituția* stabilește faptul că impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului general consolidat se stabilesc numai prin lege.

În acest sens a fost elaborat *Codul fiscal*, prin care se stabilește cadrul legal pentru impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii, care constituie venituri la bugetul general consolidat și se precizează categoriile de contribuabili care au obligația să plătească aceste impozite, taxe și contribuții sociale, precum și modul de calcul, de plată și de declarare al acestora.

Reglementările propuse prin *noul Cod fiscal* nu au adus modificări tratamentului fiscal aplicabil veniturilor realizate din exercitarea profesiilor liberale, inclusiv a profesiei de avocat.

Astfel, considerăm că, în conformitate cu prevederile *Codului fiscal* în vigoare, această profesie nu a avut un tratament fiscal discriminatoriu față de celelalte profesii liberale, reglementările fiscale nu au încălcat *principiul independenței avocatului* și nu a existat riscul încadrării profesiei de avocat în șablonul relațiilor de tip angajat-angajator.

De altfel, legislația specială care guvernează profesia de avocat prevede, în mod expres, că exercitarea acesteia se poate desfășura în mod independent sau ca avocat salarizat în cadrul profesiei, prevedere respectată de legislația fiscală.

În reglementările *Codului fiscal* nu a existat și nu există intenția ca natura liberală a profesiei de avocat să fie afectată și această activitate, care se desfășoară în mod liberal, cu respectarea criteriilor specifice activităților independente, va beneficia întotdeauna de reglementări fiscale corecte și nediscriminatorii.

Având în vedere faptul că măsura propusă creează tratamente inechitabile și discriminatorii față de ceilalți contribuabili care desfășoară profesii libere, nu susținem soluția legislativă preconizată la pct. 10 al proiectului de lege, întrucât nu se justifică, în măsura în care profesia de avocat se desfășoară potrivit legii.

11. Referitor la art. I pct. 11 [art. 32 din Lege], nu avem observații.

12. Cât privește art. I pct. 12 [introducerea alin. (1¹) și (1²) la art. 35 din Lege], apreciem, în acord cu opinia DNA, că prin completarea propusă se creează o formă de imunitate pentru avocați, care încalcă principiul constituțional al egalității persoanelor aflate în situații juridice similare.

Textele propuse instituie interdicția absolută de a ridica înscrisuri sau alte suporturi aflate în posesia avocaților, chiar și în situațiile în care aceștia sunt suspectați de comiterea unei infracțiuni. Mai mult, prin cea de-a doua teză a textului interdicția ar fi extinsă tuturor înscrisurilor aflate în posesia unui avocat, indiferent dacă acestea privesc relația cu un client sau propria activitate.

În acest mod, strângerea mijloacelor de probă și tragerea la răspundere penală a avocaților ar fi mult îngreunată, dând naștere unui statut de impunitate fără echivalent pentru orice altă profesie.

Singurele excepții de la această regulă sunt prevăzute pentru situația confiscării, nu și pentru ridicarea de înscrisuri sau aplicarea unei măsuri asigurătorii. Această prevedere este în realitate lipsită de substanță, având în vedere că în marea majoritate a situațiilor instanța nu ar putea cunoaște că în posesia avocatului se află un bun supus confiscării dacă acesta nu a fost ridicat sau sechestrat în cursul urmăririi penale.

În plus față de precizarile cu caracter general de mai sus, formulăm următoarele observații punctuale:

a.) Cât privește art. I pct. 12 [introducerea alin. (1¹) la art. 35 din Lege], apreciem că, prin completarea propusă se urmărește obstrucționarea procesului penal.

Potrivit opiniei CSM, nu se justifică introducerea unor asemenea prevederi speciale, având în vedere dispozițiile *Codului penal* și ale *Codului de procedură penală*, unde sunt reglementate condițiile de luare a măsurilor asigurătorii, ale ridicării de obiecte și înscrisuri, inclusiv a celor care au un caracter secret sau confidențial (art. 169 - art. 171, art. 249 - 256 din *Codul de procedură penală*), precum și ale confiscării (art. 112 - 112¹ din *Codul penal*).

Astfel, conform art. 169 din *Codul de procedură penală*, organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să ridice obiectele și înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal¹.

Cu privire la sechestrare, facem precizarea că aceasta este o măsură asiguratorie luată *pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune. Măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestrul asupra acestora.*

Referitor la confiscare, aceasta presupune o hotărâre a instanței de judecată și are drept scop *înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală. Măsurile de siguranță se iau față de persoana care a comis o faptă prevăzută de legea penală, nejustificată. Măsurile de siguranță se pot lua și în situația în care făptuitorului nu i se aplică o pedeapsă.*

Or, față de dispozițiile legale amintite, apare drept excesivă reglementarea excepției de la aplicarea dispozițiilor privind ridicarea de înscrisuri, sechestrare ori confiscare, a documentelor, suporturilor electronice aflate la un avocat și care ar putea dovedi săvârșirea unei infracțiuni, cu consecința impunității autorului infracțiunii principale și,

¹ De asemenea, potrivit art. 171 din *Codul de procedură penală* (Ridicarea silită de obiecte și înscrisuri), „(1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală, prin ordonanță, sau instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea silită. În cursul judecății dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire, prin organul de cercetare penală.

(2) Împotriva măsurii dispuse potrivit alin. (1) sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia se poate face plângere de către orice persoană interesată. Dispozițiile art. 250 se aplică în mod corespunzător.”

eventual, a avocatului, care este posibil să fi săvârșit acțiuni specific participației sub forma complicității ori a instigării.

În consecință, propunem eliminarea alin.(1¹).

b.) Referitor la introducerea alin. (1²) la art. 35 din Lege, în acord cu opinia noastră, CSM apreciază că nu se impune introducerea acestor dispoziții. Astfel, cu privire la teza întâi a textului arătăm că, în vederea desfășurării procesului penal și pentru asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și a celorlalți participanți la procesul penal, este necesar ca și în cazul avocaților să se aplice dispozițiile generale ale Codului de procedură penală în materia percheziției domiciliare, inclusiv posibilitatea încuviințării efectuării percheziției de către procuror în cazurile prevăzute de lege (art.156-art.164 din Codul de procedură penală).

Cu privire la teza a doua a textului, nu înțelegem rațiunile pentru care se propune participarea obligatorie a decanului baroului în cazul percheziției sediului profesional. Evidențiem faptul că acesta este un terț față de procedura judiciară în curs și nu se poate justifica vreun interes al participării acestuia.

Mai mult decât atât, Codul de procedură penală conține deja suficiente garanții care să asigure deplina legalitate a percheziției domiciliare. Astfel, potrivit art. 159 alin. (9) și (10), persoanelor prevăzute la alin. (5) și (6) li se aduce la cunoștință că au dreptul ca la efectuarea percheziției să participe un avocat. Dacă se solicită prezența unui avocat, începerea percheziției este amânată până la sosirea acestuia, dar nu mai mult de două ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luându-se măsuri de conservare a locului ce urmează a fi percheziționat. În cazuri excepționale, ce impun efectuarea percheziției de urgență, sau în cazul în care avocatul nu poate fi contactat, percheziția poate începe și înainte de expirarea termenului de două ore. *De asemenea, persoanei percheziționate i se va permite să fie asistată ori reprezentată de o persoană de încredere.*

Totodată, potrivit opiniei DNA, condiția prezenței decanului baroului la desfășurarea percheziției nu poate fi justificată printr-o rațiune de interes general, nu este întâlnită în situația altor profesii și poate da naștere la tergiversări sau chiar la imposibilitatea administrării mijlocului de probă.

Reglementările nu corespund unei nevoi sociale actuale și pot duce la imposibilitatea finalizării unor cauze aflate pe rolul organelor de urmărire penală care privesc săvârșirea unor infracțiuni săvârșite de avocați. Pentru

aflarea adevărului în aceste cauze este esențial ca printre mijloacele de probă administrate să se găsească înscrisurile ridicate de la cabinetele avocaților și care conțin informații relevante cu privire la împrejurările săvârșirii faptelor.

De asemenea, CSM a apreciat că nu se justifică prezența obligatorie a decanului baroului local (sau a reprezentantului acestuia) la efectuarea percheziției în condițiile în care dispozițiile Codului de procedura penală stabilesc, așa cum am precizat mai sus, modul de efectuare a percheziției, inclusiv persoanele a căror prezență este necesară la efectuarea acesteia (art. 159 din Codul de procedură penală). Totodată, stabilirea unor condiții suplimentare pentru efectuarea percheziției poate îngreuna această operațiune și, implicit, exercitarea eficientă a atribuțiilor organelor judiciare.

În consecință, propunem eliminarea alin.(1²).

13. a). Modificarea propusă la art. 39 alin. (1) din Lege (art. I pct. 13 din inițiativa legislativă) nu este justificată:

- pe de-o parte, potrivit punctului de vedere exprimat de PICCJ, este de presupus că intenția de reglementare a fost aceea de a exclude avocații din categoria funcționarilor publici; or, legea civilă operase deja această excludere în forma actuală a art. 39 alin. (1) din Lege, iar din punct de vedere al reglementării penale, potrivit punctului de vedere transmis de către DNA, avocații trebuie să rămână asimilați funcționarilor publici în sensul legii penale, așa cum este reglementat în prezent în Codul penal, luând în considerare rolul important care le revine în activitatea de înfăptuire a justiției.

Tot astfel, DNA arată că menționarea expresă a faptului că avocații nu pot fi asimilați funcționarilor publici din perspectiva legii penale este în contradicție cu principiile generale ale dreptului penal și chiar cu filozofia actului normativ discutat. Așa cum prevede legea, avocatul este un partener indispensabil al justiției, iar statutul său este protejat de către societate, inclusiv prin mijloace de drept penal, atunci când cineva își atribuie nelegal calitatea de avocat sau ultragiază un avocat.

Acest statut oficial presupune și obligații corelative, inclusiv prin acceptarea răspunderii penale pentru infracțiuni de corupție sau de serviciu, spre exemplu în situațiile în care un avocat care primește sume de bani de la partea adversă pentru a nu își îndeplini atribuțiile în mod

corespunzător sau care divulgă informațiile secrete la care are acces în virtutea funcției.

În situațiile în care activitățile efectuate de avocat se circumscriu celor reglementate de art. 175 alin. (2) din Codul penal, acesta trebuie să își asume răspunderea pentru faptele sale la fel ca celelalte persoane care exercită un serviciu de interes public. Infracțiunile de corupție reglementate în Codul penal conțin deja norme limitative cu privire la faptele pentru care poate fi atrasă răspunderea penală a acestor categorii de persoane, iar excluderea în mod absolut a avocaților ar reprezenta o discriminare în raport cu celelalte profesii libere precum notarii sau executorii judecătorești.

De altfel, tocmai calitatea de funcționar public este cea care îi poate face subiect pasiv al infracțiunii de ultraj, a cărei introducere se dorește prin prezenta inițiativă legislativă (art. 111³).

- pe de altă parte, astfel cum a susținut și PICCJ, art. 308 din Codul penal nu are în vedere persoane având o anumită calitate ci se referă la orice persoane care, indiferent de calitatea lor, se află în anumite raporturi cu un funcționar: textul instituie doar o situație premisă (exercitarea unei anumite însărcinări), care este aplicabilă persoanelor care nu au vreo calitate specială; prin urmare, a exclude avocații de la aplicabilitatea unei astfel de norme penale, care nu are în vedere anumite date personale, ci numai situații cu caracter obiectiv, ar însemna a institui o normă cu caracter discriminator și, prin aceasta, neconstituțional.

În consecință, este necesară eliminarea propunerii de modificare a art. 39 alin. (1) din Lege.

b). Cât privește soluția propusă pentru prevederile art. 39 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 (art. I pct. 7 din inițiativa legislativă), considerăm mai potrivită păstrarea formulării actuale a textului, întrucât este mai cuprinzătoare.

Potrivit punctului de vedere exprimat de PICCJ, enumerarea din forma actuală a textului (autoritatea, demnitatea, onoarea) are în vedere acoperirea tuturor atributelor esențiale ale participanților la proces (dintre care autoritatea, atribut al magistraților) și a atributelor persoanei (demnitatea și onoarea).

În acest sens, arătăm că dispozițiile propuse nu mai fac referire la folosirea de expresii care ar putea aduce atingere autorității și onoarei completului de judecată, procurorului, celorlalți avocați, părților sau reprezentanților acestora în proces. Astfel, arătăm, cu titlu exemplificativ,

că măsurile luate de judecător pentru asigurarea poliției ședințelor de judecată, în temeiul prevederilor art. 217 din Codul de procedură civilă, reprezintă acte de autoritate, care trebuie respectate de toți participanții la proces.

În consecință, este necesară eliminarea propunerii de modificare a art. 39 alin. (2) din Lege.

c). Modificarea art. 39 alin. (3) din Legea nr. 51/1995 nu este necesară; după cum a susținut și PICCJ, adăugirea („ori pentru susținerile făcute în cadrul consultațiilor verbale sau consultațiilor scrise”) este deja cuprinsă în teza existentă („în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor”).

În consecință, este necesară eliminarea propunerii de modificare a art. 39 alin. (3) din Lege.

d). Referitor la prevederile alin. (4) ale textului analizat, completarea propusă nu este necesară, deoarece:

- pe de o parte nu se aduce niciun element de noutate față de prevederile în vigoare ale alin.(3) [astfel, *avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris, în forma adecvată și cu respectarea prevederilor alin. (2), în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție și nici dacă sunt în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză, dacă ele sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională.*];

- pe de altă parte, situația ce se dorește a fi reglementată este deja prevăzută de prevederile generale ale Codului penal, respectiv cauza justificativă constând în exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații (art.21)².

Or, este de domeniul evidenței că avocatul nu poate fi tras la răspundere cu privire la acțiunile clientului său, dacă acesta nu a desfășurat o activitate culpabilă.

Desigur, o astfel de apreciere trebuie realizată de la caz la caz, răspunderea avocatului putând fi reținută numai în măsura în care acesta a desfășurat activități de instigare ori complicitate, care, evident, sunt în afara dispozițiilor legale și a normelor deontologice.

În consecință, propunem eliminarea alin.(4).

² „Art. 21. *Exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații*

(1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

(2) Este de asemenea justificată fapta prevăzută de legea penală constând în îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, dacă aceasta nu este în mod vădit ilegală.”

Cu privire la prevederile propuse la alin.(5), subliniem faptul acestea au un conținut similar cu dispozițiile propuse a fi introduse la art. 40 alin.(5), aspect de natură să încalce normele de tehnică legislativă prevăzute în art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, conform căreia *„în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere.”*

e). Referitor la prevederile alin. (7) ale textului analizat, arătăm că ipoteza ce se dorește a fi reglementată se regăsește și în cadrul alin. (6) al aceluiași articol. Cât privește prevederile alin. (6) ale art. 39, apreciem că este necesară reconsiderarea normei, din perspectiva faptului că exercitarea profesiei cu rea-credință sau neglijență poate prejudicia drepturile și interesele legitime ale clienților, putând atrage, în același timp, și răspunderea avocatului.

Apreciem, în acord cu punctul de vedere exprimat de PICCJ, că normele propuse la alin.(6) și (7) nu sunt necesare, deoarece ele particularizează, contrar unei bune tehnici normative, teze deja cuprinse în alin.(3) al aceluiași articol; în plus alin.(6) conține și un dezacord gramatical.

În consecință, nu se impune modificarea și completarea prevederilor actuale ale art. 39 alin. (6) și (7) din Lege.

14. În ceea ce privește art. I pct. 8 din inițiativa legislativă (completarea art. 40 din Legea nr. 51/1995), apreciem drept criticabile textele propuse la alin.(3)-(5).

Potrivit opiniei exprimate de PICCJ, textele propuse la alin.(3) și (4) sunt inutile: în esență, ele prevăd că avocatul nu este îndreptățit să comită acte de instigare și complicitate la săvârșirea unei infracțiuni și că nici nu poate fi obligat la acestea; or, atare contribuții sunt deja incriminate în Codul penal, prevederea unei simple obligații civile de a nu comite atare fapte este nejustificată.

De altfel, cu privire la conținutul alin.(3) și (4), acestea sunt și contradictorii: dacă la alin.(3) avocatul este obligat să se abțină, în cazul alin. (4) acesta este îndreptățit, deși situațiile sunt identice, diferența fiind dată de momentul apariției activității infracționale a clientului (la început, respectiv pe parcursul asistării clientului).

De asemenea, cu privire la alin.(5), se impune eliminarea acestuia, activitatea avocatului în situațiile a căror reglementare se dorește, fiind apreciată de către organele judiciare, singurele competente să se pronunțe dacă activitatea avocatului întrunește sau nu elementele constitutive ale unei infracțiuni (indiferent de forma de participare a acestuia), condițiile vinovăției, ca element constitutiv al infracțiunii, fiind stabilite de Codul penal. Or, este de domeniul evidenței că dacă activitatea unui avocat este constatată ca fiind conformă cu legea, fără a putea fi stabilită o legătură de cauzalitate între sfaturile și opiniile avocatului și conduita infracțională a clientului, avocatul nu va fi tras la răspundere. De altfel, eroarea este deja reglementată de Codul penal drept o cauză de neimputabilitate. În același sens este și opinia exprimată de PICCJ.

Similar, în materie civilă, după cum a subliniat și PICCJ, dispozițiile Codului civil cuprind dispozițiile legale de apreciere a vinovăției pentru fapta proprie și pentru fapta altuia.

Propunem, în consecință, eliminarea alin.(3)-(5).

De asemenea, așa cum am menționat la pct. 13 d.), prevederile alin.(5) se suprapun cu cele propuse a fi reglementate la art. 39 alin. (4).

15. În ceea ce privește dispozițiile art. I pct. 15 din inițiativa legislativă [completarea art. 46 din Legea nr. 51/1995, cu un nou alineat, alin. (1¹)], precizăm că în cadrul punctului de vedere exprimat de PICCJ, se arată că redactarea propusă lasă loc interpretării potrivit căreia conduita avocatului ar fi culpabilă indiferent care ar fi momentul în care se dovedește că terțul era interesat în cauză; astfel, se impune reformularea textului, pentru a exprima clar teza că luarea de contact dintre avocat și o altă parte sau un terț poate avea loc numai cu acordul ori în prezența clientului atunci când avocatul cunoaște că partea are interese contrare clientului său, respectiv că terțul este interesat în cauză.

16. Cât privește dispozițiile art. I pct. 16 din inițiativa legislativă [completarea art. 46 din Legea nr. 51/1995, cu un trei noi alineate, alin. (4¹) – (4³)], precizăm următoarele:

a.) Apreciem că nu este justificată propunerea de completare a alin. (4¹), deoarece conduitele ce se doresc a fi incriminate sunt deja sancționate de prevederile Codului penal, într-o formulă mult mai completă, realizându-se distincția între divulgarea unor aspecte ce țin de viața

privată, respectiv a secretului profesional – art. 226 și 227 din Codul penal³.

În consecință, propunem eliminarea alin.(4¹).

b.) Propunerea de completare a art. 46 cu un nou alineat - alin. (4²) este lipsită de previzibilitate; astfel, nu se precizează în ce context sunt exonerati de mărturie membrii organelor profesiei.

Mai mult decât atât, introducerea unei astfel de reglementări speciale este nejustificată, în condițiile în care regimul secretului profesional în procesul penal este deja pe deplin reglementat de Codul de procedură penală.

Astfel, potrivit art. 116, nu pot face obiectul declarației martorului acele fapte sau împrejurări al căror secret ori confidențialitate poate fi opusă prin lege organelor judiciare. Faptele sau împrejurările menționate pot face obiectul declarației martorului atunci când autoritatea competentă sau persoana îndreptățită își exprimă acordul în acest sens sau atunci când există o altă cauză legală de înlăturare a obligației de a păstra secretul sau confidențialitatea.

De asemenea, secretul profesional al avocatului este întotdeauna opozabil organelor judiciare, potrivit dispozițiilor art. 306 alin.(6): *Secretul bancar și cel profesional, cu excepția secretului profesional al avocatului, nu sunt opozabile procurorului, după începerea urmăririi penale.*

În consecință, propunem eliminarea alin.(4²).

c.) Prin completarea art. 46 cu un nou alineat - alin. (4³) se creează un regim de impunitate unic în sistemul de drept românesc, textul lăsând nepedepsită conduita avocatului în cvasi-totalitatea situațiilor în care

³ Art. 226. **Violarea vieții private**

(1) Atingerea adusă vieții private, fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta sau a unei convorbiri private se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, fără drept, a sunetelor, convorbirilor ori a imaginilor prevăzute în alin. (1), către o altă persoană sau către public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Nu constituie infracțiune fapta săvârșită:

a) de către cel care a participat la întâlnirea cu persoana vătămată în cadrul căreia au fost surprinse sunetele, convorbirile sau imaginile, dacă justifică un interes legitim;

b) dacă persoana vătămată a acționat explicit cu intenția de a fi văzută ori auzită de făptuitor;

c) dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni;

d) dacă surprinde fapte de interes public, care au semnificație pentru viața comunității și a căror divulgare prezintă avantaje publice mai mari decât prejudiciul produs persoanei vătămate.

(5) Plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, în scopul săvârșirii faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2), se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Art. 227. Divulgarea secretului profesional

(1) Divulgarea, fără drept, a unor date sau informații privind viața privată a unei persoane, de natură să aducă un prejudiciu unei persoane, de către acela care a luat cunoștință despre acestea în virtutea profesiei ori funcției și care are obligația păstrării confidențialității cu privire la aceste date, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

acesta are cunoștință despre săvârșirea unor infracțiuni intenționate (planificate).

După cum a fost subliniat de către CSM, având în vedere că în Codul penal este prevăzută și sancționată infracțiunea de nedenunțare precum și cauzele exoneratoare de răspundere, introducerea unor dispoziții speciale pentru avocați în privința denunțării infracțiunilor de care iau cunoștință în exercitarea profesiei nu se justifică, reglementarea actuală fiind suficient de clară și cuprinzătoare.

Amendamentul propus creează un regim mai favorabil și față de un terț care a luat la cunoștință despre săvârșirea anumitor infracțiuni, pentru care legea i-a stabilit obligația de a le denunța, sub sancțiunea unei pedepse de natură penală – art. ⁴ 266, respectiv 410 din Codul penal⁵.

După cum se poate observa, fapta oricărei persoane care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă, or în cazul avocatului propunerea privește numai răspunderea pentru nedenunțarea unor infracțiuni de omor sau ucidere din culpă.

De asemenea, fapta oricărei persoane care, *luând cunoștință despre pregătirea sau comiterea vreuneia dintre infracțiunile contra securității naționale, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani*, or în cazul avocatului acesta nu răspunde.

Mai mult decât atât, evidențiem faptul că, avocatul este funcționar public în sensul legii penale (art. 175 din Codul penal), așa încât acestuia îi incumbă dispozițiile art. 267 (*Omisiunea sesizării*) din Codul penal⁶.

În consecință, propunem eliminarea alin.(4³).

⁴ Art. 266. *Nedenunțarea*

(1) *Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.*

(2) *Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.*

(3) *Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.*

⁵ Art. 410. *Nedenunțarea unor infracțiuni contra securității naționale*

(1) *Fapta persoanei care, luând cunoștință despre pregătirea sau comiterea vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 394 - 397, art. 399 - 403 și art. 406 - 409 [Infracțiuni contra securității naționale, n.n.], nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.*

(2) *Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.*

(3) *Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului și a participanților.*

⁶ Art. 267 din Codul penal (*Omisiunea sesizării*)

(1) *Funcționarul public care, luând cunoștință de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omite sesizarea de îndată a organelor de urmărire penală se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.*

(2) *Când fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amenda.*

17. Cât privește introducerea unui nou articol - art. 48¹ (art. I pct. 17 din inițiativa legislativă), apreciem că aceasta nu este justificată: textul este formulat în termeni declarativi, fără a fi propusă o sancțiune pentru conduita ilegală a avocatului.

Mai mult decât atât, faptele descrise în propunerea de text constituie deja infracțiuni potrivit dreptului comun, al căror subiect activ pot fi inclusiv avocații. Avem în vedere infracțiuni de înșelăciune, evaziune fiscală, infracțiunile de fals etc.

De asemenea, potrivit opiniei DNA, art 48¹ alin. (1) și (2) ar trebui să indice în mod expres forma de răspundere vizată de legiuitor, având în vedere că unele din faptele descrise în cuprinsul textului propus pot constitui infracțiuni.

Articolul 48¹ alin. (3) face referire la termenul de „învinuit”, deși această calitate procesuală nu mai există în legislația română urmare a intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală.

În ceea ce privește alin.(3), o astfel de interdicție este deja reglementată de Codul de procedură penală, care nu permite reprezentarea de către aceeași persoană a părților cu interese contrare - art. 88 (Avocatul)⁷.

De asemenea, alin. (3) face referire la termenul de „învinuit”, deși această calitate procesuală nu mai există în legislația română urmare a intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală.

În consecință, propunem eliminarea art. 48¹.

18. Cât privește dispozițiile art. I pct. 21 din inițiativa legislativă [completarea art. 56 din Legea nr. 51/1995, cu o nouă literă, lit. h¹)], considerăm necesară reformularea textului întrucât, pe de-o parte acesta se referă la persoanele juridice care au calitatea de avocat, iar, pe de altă parte, în cadrul acestuia se face referire numai la exercitarea ilegală a activității de asistență juridică specifică profesiei de avocat. În acest sens,

⁷ Art. 88. Avocatul

(1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

(2) Nu poate fi avocat al unei părți sau al unui subiect procesual principal:

a) soțul ori ruda până la gradul al IV-lea cu procurorul sau cu judecătorul;

b) martorul citat în cauză;

c) cel care a participat în aceeași cauză în calitate de judecător sau de procuror;

d) o altă parte sau un alt subiect procesual.

(3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a părților ori a subiecților procesuali principali.

(4) Părțile sau subiecții procesuali principali cu interese contrare nu pot fi asistați sau reprezentați de același avocat.

apreciem că textul ar trebui să se refere la persoanele care, în orice formă, exercită activități specifice profesiei de avocat.

19. Cât privește critica abrogării art. 60 alin. (6) din Lege (art. I pct. 26 din propunerea legislativă), facem trimitere la cele menționate deja la pct. 9 din proiect, precum și la cele expuse pe marginea propunerilor de la pct. 45.

20. Cu privire la modificarea propusă pentru litera p) a art. 66 din Lege (art. I pct. 31 din propunerea legislativă), apreciem ca fiind inutilă folosirea în text a diferențierii între hotărârile cu caracter normativ și cele fără caracter normativ (cu caracter individual) adoptate de organele de conducere ale barourilor, întrucât, pe de o parte textul se referă la toate categoriile de hotărâri pe care le pot adopta organele de conducere ale barourilor iar, pe de altă parte, utilizarea noțiunii poate conduce la crearea unor confuzii în raport cu noțiunea de *“act normativ”*, utilizată de Constituție și de *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu modificările și completările ulterioare*.

21. Referitor la propunerea de introducere a unei noi litere, lit. u) în cadrul art. 66 din Lege (art. I pct. 32 din propunerea legislativă), arătăm că, în opinia noastră, Consiliul UNBR nu poate adopta hotărâri cu caracter interpretativ ale Legii nr. 51/1995; în acest sens, facem referire la conceptul de *„interpretare oficială”*, care are în vedere, în esență, interpretarea realizată, în exercitarea atribuțiilor ce îi revin potrivit legii, de un organ de stat. În acest sens, relevante sunt prevederile art. 9 alin. (1) din *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, potrivit căreia: *„cel care a adoptat norma civilă este competent să facă și interpretarea ei oficială.”* Prin urmare, interpretarea oficială se concretizează într-una sau mai multe norme juridice interpretative, care sunt atributul exclusiv al emitentului actului. De altfel, această concluzie rezultă și din dispozițiile art. 69 alin. (1) din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, potrivit căreia *„intervențiile legislative pentru clarificarea sensului unor norme legale se realizează printr-un act normativ interpretativ de același nivel cu actul vizat, prin dispoziții interpretative cuprinse într-un nou act normativ sau prin modificarea dispoziției al cărui sens trebuie clarificat.”* Apreciam că, în vederea realizării scopului urmărit de inițiatori, poate fi avută în

vedere instituirea unei norme potrivit căreia, în vederea aplicării corecte și unitare a cadrului normativ care reglementează organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Consiliul UNBR poate emite opinii cu valoare de recomandare, care să fie avute în vedere la nivel teritorial și național.

22. În ceea ce privește introducerea unei noi litere, lit. d¹) în cadrul art. 68 din Lege (art. I pct. 34 din inițiativa legislativă), arătăm că este necesară actualizarea terminologiei utilizate în cadrul textului propus. În acest sens, facem referire la dispozițiile art. 18 pct. 31 din *Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă* – având ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr. 31/1990, potrivit căruia în tot cuprinsul legii, sintagma "*societate comercială*" sau, după caz, "*societăți comerciale*" se înlocuiește cu termenul "*societate*" sau, după caz, "*societăți*".

Observația este valabilă și pentru art. I pct. 43 din inițiativa legislativă.

23. Referitor la art. I pct. 36 din inițiativa legislativă (introducerea alin. 1¹ în cadrul art. 85 din *Legea nr. 51/1995*), arătăm că în legislația fiscală se stipulează faptul că penalitatea de întârziere nu înlătură obligația de plată a dobânzilor, în cazul neplății la timp a obligațiilor fiscale [art. 176 alin.(3) din *Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală*]. Însă, în cazul sumelor de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat, se prevede doar posibilitatea acordării de dobânzi, și numai la cererea contribuabilului care solicită restituirea sau rambursarea unei sume [art. 182 alin.(1) din *Codul de procedura fiscală*]. În concluzie, soluția legislativă propusă, care prevede că o plată care se face de la bugetul de stat este purtătoare în mod automat atât de penalități cat și de dobânzi, reprezintă o noutate legislativă absolută în materie. În plus, din analiza textului nu reiese cu claritate în sarcina cărei instituții este instituită obligația de plată a dobânzilor și penalităților pentru întârzierea la plată. Aceasta deoarece plata efectivă către avocați o efectuează serviciile de asistență judiciară din cadrul barourilor, prin casieriile barourilor, în urma virării de către tribunale/curți de apel a sumelor aprobate. În această situație există riscul ca Ministerul Finanțelor Publice să nu vireze la timp sumele necesare și, pe cale de consecință, tot această instituție să vireze și penalitățile/dobânzile, ori ca Ministerul Justiției să le suporte din alte titluri/capitole bugetare, situație care contravine legislației financiar-contabile. Pe de altă parte,

poate exista și situația în care Ministerul Justiției/tribunalele virează sumele către barou în termenul prevăzut, însă plata efectivă are loc după împlinirea termenului, caz în care nu ar trebui suportate penalități sau dobânzi de către Ministerul Justiției.

Pentru considerentele expuse, nu suntem de acord cu introducerea în cadrul art. 85 a textului propus.

24. a.) Cât privește propunerea de modificare a dispozițiilor alin. (2) ale art.85 din Lege (art. I pct. 37 din inițiativa legislativă), arătăm că textul propus reprezintă o corelare cu noua reglementare în materia taxelor judiciare de timbru. Cu toate acestea, cu privire la textul analizat, arătăm că art. 8 alin. (2) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare*, interzice în mod expres afectarea veniturilor bugetare direct unor cheltuieli anume. În plus, o astfel de derogare nu ar trebui introdusă în cadrul Legii nr. 51/1995, ci în cuprinsul *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru*. Însă, în raport cu dispozițiile art. 47 din acest act normativ (*„impozitul pe veniturile realizate din activități desfășurate de avocați, notari publici și executori judecătorești se constituie venit la bugetul de stat și se virează într-un cont distinct de venituri al acestuia. Ministerul Finanțelor Publice comunică lunar Ministerului Justiției informațiile privind sumele virate în acest cont”*), rezultă că instituirea unei astfel de derogări nu mai este necesară, întrucât veniturile din care sunt asigurate fondurile pentru asistența judiciară sunt virate într-un cont distinct, Ministerul Justiției urmând a fi informat lunar de Ministerul Finanțelor Publice cu privire la sumele virate în acest cont, iar fondurile necesare plății onorariilor pentru asistența judiciară sunt alocate de la bugetul de stat.

Pe cale de consecință, este necesară abrogarea prevederilor art. 85 alin.(2) din Legea nr. 51/1995.

b.) În ceea ce privește propunerea de modificare a alin. (3) din cadrul aceluiași articol, precizăm că majorarea procentului destinat asigurării cheltuielilor curente necesare funcționării serviciilor de asistență judiciară a barourilor reprezintă o chestiune de oportunitate, a cărei apreciere nu intră în sfera de competență a Ministerului Justiției ci a Uniunii Naționale a Barourilor din România, entitate care și-a exprimat acordul cu privire la această propunere.

c.) Tot cu privire la dispozițiile art. 85, apreciem că este necesară completarea dispozițiilor alin. (1) ale acestuia, cu o teză care să

stabilească faptul că protocolul prin care se stabilesc onorariile pentru asistența judiciară urmează a fi încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției, Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Finanțelor Publice. În acest sens, arătăm că modificarea propusă este în acord cu prevederile art. 272 alin. (2) din *Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare*, potrivit căruia *“cheltuielile judiciare prevăzute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, al Ministerului Public, precum și al altor ministere de resort.”*.

25. Referitor la modificările propuse în ceea ce privește angajarea răspunderii disciplinare a avocaților – art. 86 (art. I pct. 38 din propunerea legislativă), apreciem că, pe viitor, poate fi avută în vedere revizuirea întregii reglementări în materie, prin enumerarea expresă și în mod unitar, în cuprinsul Legii nr. 51/1995, atât a faptelor care constituie abatere disciplinară cât și a faptelor care constituie abatere disciplinară gravă, precum și, eventual, prin stabilirea unei diferențieri a sancțiunilor ce pot fi aplicate pentru fiecare categorie de abateri disciplinare în parte. Apreciam că o astfel de manieră de reglementare ar asigura pe deplin cerința previzibilității normelor juridice în această materie, fiind de natură să înlăture interpretarea arbitrară și abuzivă a acestora. Astfel, considerăm deficitară modalitatea actuală de reglementare a faptelor care constituie abatere disciplinară, prin referirea generică, în cadrul art. 86 alin. (1), la nerespectarea prevederilor Legii nr. 51/1995, ale statutului, nerespectarea deciziilor baroului sau ale uniunii, precum și la orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției.

Pentru considerentele expuse, apreciem că este necesară revizuirea și a dispozițiilor art. I pct. 39 din inițiativa legislativă.

26. Referitor la art. I pct. 45 din inițiativa legislativă (introducerea art.111¹ - 111⁷ în Legea nr. 51/1995), formulăm următoarele critici:

a.) Cadrul legislativ în materia dreptului penal substanțial a fost supus recent unui amplu proces de reformă, actele normative adoptate fiind rezultatul cooperării inter-instituționale, cu implicarea puterii executive

(Ministerul Justiției, celelalte ministere și autorități cu atribuții în domeniu), legislative și judecătorești (CSM, ICCJ, PICCJ).

Astfel, domeniul dreptului penal material a fost modificat în mod substanțial, fiind adoptat un nou Cod penal (Legea nr. 286/2009), dar și Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal. Această din urmă lege a operat o serie de modificări legislative, în vederea creării unui cadru legislativ coerent și clar în materie penală, prin evitarea suprapunerilor de norme în vigoare existente în Codul penal și în legile speciale, crearea unui regim sancționator uniform și adaptarea legilor speciale la normele noului Cod penal, prin clarificarea anumitor aspecte ambigue din legislația penală existentă precum și prin reformularea unor texte pentru asigurarea respectării cerințelor de previzibilitate a legii penale, potrivit jurisprudenței europene în materie ori prin completarea unor ipoteze de incriminare pentru a răspunde obligațiilor asumate de statul român pe plan internațional.⁸

De asemenea, așa cum a susținut și DNA, introducerea unui nou capitol intitulat „*Infrațiuni și pedepse*” intră în contradicție cu filozofia noii legislații penale, care a urmărit ca infracțiunile să fie reglementate în cadrul Codului penal, eliminând textele de incriminare din legile speciale.

În consecință, ca observație generală, apreciem că nu se impune modificarea cadrului legal actual în materia dreptului penal substanțial.

b.) Incriminarea propusă la art. 111¹ nu se justifică (teza privind adresarea de cuvinte sau gesturi jignitoare unui avocat care participă la o procedură care se desfășoară în fața instanței), având în vedere că, așa cum susține DNA, infracțiunea de *încălcarea a solemnității ședinței*, prevăzută de art. 278 din Codul penal, sancționează deja aceste fapte, indiferent care ar fi persoana vizată. Reglementarea specială a unei infracțiuni similare, dar sancționate cu o pedeapsă mai gravă atunci când victima este avocat, poate da naștere la critici de neconstituționalitate din perspectiva egalității persoanelor.

⁸ Menționăm și faptul că, observând modificările propuse prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a noului Codul penal, Guvernul României a adoptat, în cursul lunii noiembrie 2012, memorandumul cu tema „Adoptarea măsurilor necesare asigurării unui cadru normativ care să răspundă exigențelor referitoare la accesibilitatea și previzibilitatea normei de drept. Implicațiile adoptării Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a noului Codul penal asupra republicării unor acte normative”, prin care au fost stabilite principiile referitoare la necesitatea creării unui sistem legislativ stabil, unitar, corelat și inter-relaționat, inclusiv prin evitarea paralelismelor legislative și prin care s-a agreat soluția de principiu conform căreia orice modificare, completare sau abrogare a normelor juridice cuprinse în actele normative care cuprind și dispoziții penale, modificate prin Legea nr. 187/2012, precum și orice republicare a acestor acte normative să aibă în vedere soluțiile deja agreate și adoptate prin legea de punere în aplicare a noului Cod penal.

De asemenea este nejustificată incriminarea propusă la art. 111¹ și în raport cu existența celei din art. 279 alin.(4) din Codul penal; în plus, nu este justificată incriminarea, în afara actelor prevăzute de norma menționată din Codul penal, a unora care altminteri nu mai constituie infracțiuni în noua legislație (unde insulta și calomnia nu mai sunt prevăzute ca fapte penale). În același sens este și opinia exprimată de PICCJ.

De altfel, nu înțelegem necesitatea reglementării unui regim unic în dreptul national actual numai pentru avocați în contextul în care, așa cum am precizat, infracțiunile de insultă și calomnie nu se mai regăsesc în Codul penal.

Soluția corectă și în cazul categoriei profesionale a avocaților constă în aplicarea mecanismelor generale, oferite de legislația în vigoare, în cazul în care sunt întrebuintate cuvinte ori gesturi jignitoare de către o persoană la adresa unui avocat. Astfel, Codul civil statuează dreptul oricărei persoane la dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vieții private, precum și alte asemenea drepturi recunoscute de lege (art. 58), detaliind, subsecvent dreptul la libera exprimare, dreptul la viața privată, dreptul la demnitate, dreptul la propria imagine și limitele în care se pot exercita aceste drepturi (art. 70-77).

De asemenea, prin Codul civil a fost introdus un mecanism eficient de protecție a valorii sociale în discuție și de reparare a prejudiciilor cauzate acesteia (a se vedea prevederile art. 252-257). Potrivit art. 69, *"la cererea persoanei interesate, instanța poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman, precum și pentru a dispune repararea, în condițiile prevăzute la art. 252 - 256, a daunelor materiale și morale suferite."*

În condițiile în care incriminarea ca infracțiune a unei fapte trebuie să fie determinată de gradul de pericol social generic al acesteia, care este evaluat de legiuitor în mod abstract, luându-se în considerare o multitudine de factori - privind importanța valorii sociale ocrotite, gravitatea lezării posibile, starea și dinamica manifestărilor infracționale vizate, împrejurările în care se pot săvârși astfel de fapte și în contextul în care răspunderea penală este cea mai gravă dintre formele de răspundere juridică și trebuie să intervină numai dacă celelalte forme de răspundere juridică nu sunt suficiente pentru a asigura protecția corespunzătoare a

valorilor sociale pe care legiuitorul urmărește să le ocrotească, apreciem că reglementările actuale în materie civilă și contravențională sunt suficiente pentru ocrotirea eficientă a onoarei și demnității.

Onoarea și demnitatea sunt valori care pot fi protejate deplin prin norme de drept civil, fără să fie necesară impunerea unor sancțiuni penale.

Subliniem și faptul că aspectele privind sancționarea insultei și calomniei și păstrarea abrogării acestor infracțiuni au fost discutate și în cadrul procedurilor specifice derulate în fața Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei față de executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului – a se vedea în acest sens Rezoluția - CM/ResDH(2011)73 Execution of the judgments of the European Court of Human Rights in five cases against Romania concerning criminal convictions of journalists for insult and/or defamation, în care au fost reținute demersurile legislative efectuate de autoritățile române față de infracțiunile de insultă și calomnie, atât cea privind abrogarea pedepsei cu închisoarea pentru aceste infracțiuni – prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.58/2002, cât și dezincriminarea acestora prin modificările aduse Codului penal prin Legea nr. 278/2006.

Trebuie menționată, de asemenea, și Rezoluția 1577 (2007) Adunării Parlamentare, „*Către dezincriminarea calomniei*”, în care Adunarea parlamentară a Consiliului Europei a apreciat eforturile statelor membre în această materie și a evidențiat eforturile OSCE de dezincriminare a calomniei.

În consecință, se impune eliminarea acestui articol.

c.) Potrivit opiniei exprimate de PICCJ, în condițiile în care dispozițiile art.276 din Codul penal, care instituiau o protecție pentru participanții la procesul penal reprezentând autoritatea, au fost recent abrogate, voința legiuitorului de a nu incrimina atare fapte este evidentă; introducerea, prin art. 111², a unei incriminări pentru o faptă mai puțin gravă este cu atât mai evidentă.

Similar propunerii de incriminare a infracțiunilor de insultă/calomnie numai pentru avocați, și în acest caz nu înțelegem necesitatea reglementării unui regim unic de protecție în favoarea acestei categorii profesionale, cu atât mai mult cu cât, așa cum am precizat, infracțiunea cadru (presiuni asupra justiției), care proteja chiar înfăptuirea justiției, a fost abrogată.

Infracțiunea este criticabilă și din punct de vedere al formei, suferind din punct de vedere al exprimării gramaticale și logice (spre exemplu, inițiatorii prin textul amintit incriminează *declararea publică a adevărului*).

În consecință, se impune eliminarea acestui articol.

d.) Incriminările propuse la art. 111³ instituie o protecție suplimentară nejustificată, în raport cu dispozițiile generale ale art. 206 din Codul penal, inclusiv prin raportare la art. 193 din Codul penal. În același sens este și opinia exprimată de PICCJ.

Apreciem că nu este justificată crearea unui astfel de regim favorizant în cazul în care victima este un avocat în condițiile în care faptele ce se doresc a fi incriminate sunt deja sancționate penal, reglementarea generală din Codul penal asigurând protecția tuturor categoriilor de persoane, inclusiv avocaților.

De asemenea, așa cum susține și DNA, infracțiunea propusă a fi incriminată de art. 111³ este similară celei prevăzute de art. 279 din Codul penal (*Ultraj judiciar*), însă limitele de pedeapsă propuse sunt mai mari în situația în care victima este avocat decât cele prevăzute de textele generale care vizează protecția magistraților. În acest mod se creează un statut privilegiat al avocatului în cadrul sistemului judiciar care contrazice textele prin care se urmărește să fie înlăturată răspunderea penală pentru faptele săvârșite în această calitate.

După cum în mod justificat susține și PICCJ, infracțiunea este criticabilă și din punct de vedere al tehnicii de redactare, deoarece forma propusă (majorarea limitelor de pedeapsă) este în contradicție cu soluția consacrată deja legislativ de către noul Cod penal, respectiv sporirea cu o anumită fracție a limitelor de pedeapsă în cazul agravării unor infracțiuni (cum ar fi, de exemplu, cazul art. 257 din Codul penal).

În consecință, se impune eliminarea acestui articol.

e.) Incriminarea propusă la art. 111⁴ reprezintă o variantă modificată a prevederilor actuale, cuprinse în art. 60 alin.(6) din Lege.

Apreciem că modificarea în conținut a incriminării din actualul art. 60 alin.(6) este inutilă: adăugirea „*de către orice persoană fizică sau persoană juridică, indiferent de obiectul activității desfășurate de acestea*” nu este necesară; se suprapune atât condiției „*fără drept*”, deja exprimată în același articol, cât și dispozițiilor generale privind răspunderea persoanei fizice și a celei juridice din Codul penal. În același sens este și opinia exprimată de PICCJ.

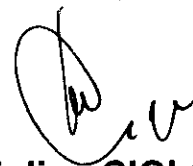
implementarea acestora. În acest sens sunt recomandările Grupului de state împotriva corupției - GRECO, care, în contextul Primei Runde de Evaluare (România s-a alăturat GRECO în 1999), a evaluat conformitatea legislației naționale cu *Rezoluția(97) 24 a Comitetului de Miniștri cu privire la cele 20 de principii directoare pentru lupta împotriva corupției*.

Având în vedere cele expuse, apreciem că propunerile de reglementare cuprinse în inițiativa legislativă trebuie analizate prin prisma observațiilor și propunerilor cuprinse în prezentul punct de vedere, fiind de dorit ca soluțiile legislative finale să fie rezultatul unei largi dezbateri parlamentare, la care să participe și entitățile consultate la elaborarea punctului de vedere al Guvernului, respectiv: Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Ministerul Finanțelor Publice și Uniunea Națională a Barourilor din România.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Guvernul susține adoptarea acestui proiect de lege, sub rezerva însușirii observațiilor și propunerilor de la pct. II.

Cu stimă,

Dacian Julien CIOLOȘ

Domnului deputat Valeriu Ștefan ZGONEA
Președintele Camerei Deputaților

Nr. 13952/20.10.2015/24

**"Consiliul Superior al
Magistraturii este garantul
independenței justiției"**
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Nr. 4681/2015
20.10.2015

**Domnului Robert - Marius Cazanciuc,
Ministrul Justiției**

Stimate domnule ministru,

Consiliul Superior al Magistraturii apreciază cooperarea interinstituțională drept esențială pentru eficientizarea și asigurarea unui înalt nivel de independență și de transparență a sistemului judiciar, acesta reprezentând un domeniu ce presupune efortul comun al tuturor puterilor statului, în limitele atribuțiilor ce le sunt conferite de Constituție și celelalte acte normative.

Totodată, Consiliul are îndatorirea de a se implica activ în aspectele care privesc autoritatea judecătorească, în strictă conformitate cu litera și spiritul actelor normative care guvernează Justiția română și în directă conlucrare cu celelalte puteri ale statului de drept.

În acest context, ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 13952 din data de 29.07.2015, prin care ați solicitat Consiliului Superior al Magistraturii exprimarea unui punct de vedere cu privire la propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, în forma adoptată de Senatul României, vă comunicăm că solicitarea dumneavoastră a fost analizată de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii în ședința din data de 06.10.2015.

În privința textului art. 26 alin. (2) din propunerea legislativă, Plenul a apreciat că aceste prevederi sunt neclare, fiind necesară corelarea acestora cu celelalte alineate ale art. 26 unde nu se face referire la nicio pedeapsă.

Astfel, deși aceste dispoziții fac referire la o pedeapsă similară cu care ar trebui sancționată persoana care, în mod ilegal, utilizează titlul profesional de avocat sau articole vestimentare oficiale și însemnele oficiale ale profesiei de avocat, totuși celelalte alineate ale aceluiași articol nu fac referire la nici o pedeapsă care ar trebui să se aplice altor fapte.

În aceste condiții, această dispoziție neclară încalcă normele de tehnică legislativă prevăzute în art. 8 alin. (4) teza I, din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora *"Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pusaje obscure sau echivoce."*

În cazul în care se dorește reglementarea unei noi modalități de realizare a infracțiunii de exercitare fără drept a unei profesii sau activități (art. 348 din Codul penal), textul propus ar trebui să trimită explicit la denumirea acestei infracțiuni.

2) Referitor la dispozițiile propuse a fi introduse la art. 35 alin. (1¹), Plenul a considerat că nu se justifică introducerea unor asemenea prevederi speciale având în

1

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6

Tel: 3116900; Fax: 3116901

Web: www.csm1909.ro

**"Consiliul Superior al
Magistraturii este garantul
independenței Justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)**

vedere dispozițiile Codului penal și ale Codului de procedură penală, unde sunt reglementate condițiile de luare a măsurilor asiguratorii, ale ridicării de obiecte și înscrisuri, inclusiv a celor care au un caracter secret sau confidențial (art. 169 - art. 171, art. 249 - art. 256 din Codul de procedură penală), precum și ale confiscării (art. 112 - 112¹ din Codul penal).

3) În ceea ce privește dispozițiile propuse a fi introduse la art. 35 alin. (1²), Plenul a apreciat că nu se impune introducerea acestor dispoziții.

În vederea desfășurării procesului penal și pentru asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și a celorlalți participanți la procesul penal, s-a considerat că este necesar ca și în cazul avocaților să se aplice dispozițiile generale ale Codului de procedură penală în materia percheziției domiciliare, inclusiv posibilitatea încuviințării efectuării percheziției de către procuror în cazurile prevăzute de lege (art. 156 - art. 164 din Codul de procedură penală).

De asemenea, Plenul a apreciat că nu se justifică prezența obligatoric a decanului baroului local (sau a reprezentantului acestuia) la efectuarea percheziției în condițiile în care dispozițiile Codului de procedură penală stabilesc modul de efectuare a percheziției, inclusiv persoanele a căror prezență este necesară la efectuarea acesteia (art. 159 din Codul de procedură penală). Totodată, stabilirea unor condiții suplimentare pentru efectuarea percheziției poate îngreuna această operațiune și, implicit exercitarea eficienței a atribuțiilor organelor judiciare.

4) Cu privire la prevederile propuse a fi introduse la art. 40 alin. (5), Plenul a apreciat că acestea au un conținut similar cu dispozițiile propuse a fi introduse la art. 39 alin. (4) teza I conform căreia *"Folosirea de către client a opiniilor și sfaturilor avocatului în scopuri ilegale, fără cunoștința avocatului care a oferit opinia sau sfatul respectiv, nu face avocatul responsabil de acțiunea și scopurile ilegale ale clientului."*

În aceste condiții, aceste dispoziții încalcă normele de tehnică legislativă prevăzută în art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, conform căreia *"În procesul de legiferare este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere."*

5) Referitor la dispozițiile propuse a fi introduse la art. 46 alin. (4²) - (4³), Plenul a considerat că nu se justifică introducerea acestor prevederi.

Având în vedere că în Codul penal este prevăzută și sancționată infracțiunea de nedreptătare, precum și cauzele exoneratoare de răspundere Plenul a apreciat că introducerea unor dispoziții speciale pentru avocați în privința denunțării infracțiunilor de care iau cunoștință în exercitarea profesiei nu se justifică, reglementarea actuală fiind suficient de clară și cuprinzătoare.

Astfel, conform art. 266 din Codul penal - (1) *Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.*

(2) *Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.*

2

Adresa: București, Calea Plevnei, Nr. 141 B, Sector 6

Tel: 3116900; Fax: 3116901

Web: www.csm1909.ro

**"Consiliul Superior al
Magistraturii este garantul
independenței justiției"**
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.

Atâta vreme cât dispozițiile Codului penal reglementează deja aceste situații exoneratoare de răspundere (art. 51) Plenul a apreciat că textul codului este aplicabil și avocaților. De asemenea, s-a considerat că reglementarea oricăror alte cauze exoneratoare de răspundere trebuie prevăzute în același cod.

În ceea ce privește ultima teză a alin. (4³), sub aspectul tehnicii legislative, Plenul a apreciat că aceasta ar trebui să se regăsească într-un alineat separat, deoarece în restul textului acestui alineat se reglementează ipotezele în care avocatul răspunde sau nu răspunde pentru o infracțiune determinată, respectiv pentru "nedenunțarea unor infracțiuni" prevăzută de art. 266 din Codul penal. Însă, ultima teză a acestui alineat este aplicabilă oricărei infracțiuni și constituie o modalitate de împiedicare a săvârșirii infracțiunii.

De asemenea, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a reținut necesitatea completării propunerii legislative cu o nouă dispoziție care să confere judecătorilor și procurorilor cu o vechime de cel puțin 18 de ani în aceste funcții, care au fost eliberați din funcție din motive neimputabile, dreptul de a deveni avocați, fără examen.

În prezent, Legea nr. 51/1995 prevede că primirea în profesia de avocat se face pe bază de examen, indiferent de funcția deținută de un anumit candidat în sistemul judiciar până la momentul susținerii examenului sau de vechimea pe care o are în sistemul judiciar, cu excepția judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În acest sens, dispozițiile art. 17 din acest act normativ, prevăd următoarele:

"(1) Primirea în profesie se realizează numai pe baza unui examen organizat de U.N.B.R., cel puțin anual și la nivel național, potrivit prezentei legi și Statutul profesiei de avocat.[...]"

(5) Dispozițiile art. 102 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător, precum și judecătorilor de la instanțele internaționale."

De asemenea, potrivit art. 102 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 "Judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție cărora le-a expirat mandatul pentru care au fost numiți ori, după caz, sunt eliberați din motive neimputabile își păstrează gradul dobândit în ierarhie și pot ocupa o funcție de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și pot reveni pe funcția de magistrat deținută anterior sau pe o altă funcție de judecător ori procuror sau pot opta pentru intrarea în avocatură sau notariat, fără examen".

Anterior modificării Legii nr. 51/1995, prin Legea nr. 270/2010, era prevăzută posibilitatea primirii în profesia de avocat, la cerere, cu scutire de examen a celor care, anterior sau la data primirii în profesia de avocat, au îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar, consilier juridic sau jurisconsult timp de cel puțin 10 ani.

Conform dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 303/2004, admiterea în magistratură a

**"Consiliul Superior al
Magistraturii este garantul
Independenței justiției"**
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

[REDACTED] [REDACTED]

judecătorilor și procurorilor se face prin concurs, pe baza competenței profesionale, a aptitudinilor și a bunei reputații, concurs ce presupune inclusiv testarea temeinică a cunoștințelor juridice. În aceste condiții, ținând cont și de experiența profesională juridică de necontestat a acestora, dobândită pe parcursul celor 18 de ani de activitate, Plenul a apreciat că ar trebui prevăzută în favoarea magistraților posibilitatea primirii în profesia de avocat, necondiționat de promovarea unui examen sau de testarea cunoștințelor juridice în orice fel.

Mai mult, raportat la complexitatea deosebită a activității desfășurate de judecători și procurori, în condițiile exercitării acestei funcții timp de cel puțin 18 de ani se prezumă absolut dobândirea unor cunoștințe juridice temeinice și a unei experiențe profesionale incontestabile, astfel că nu se mai impune efectuarea unei verificări suplimentare a pregătirii juridice necesare pentru exercitarea profesiei de avocat.

Este de subliniat, de asemenea, faptul că reglementarea propusă ar fi aplicabilă doar acelor judecători și procurori care, în decursul exercitării activității profesionale au respectat exigențele profesiei și au manifestat în mod constant o conduită integră, conformă cu aceste exigențe.

În acest sens, dispozițiile propuse ar fi aplicabile doar judecătorilor și procurorilor care au fost eliberați din funcție din motive neimputabile (cum ar fi pensionarea, demisia, etc.), nu și celor cărora eliberarea din funcție le este imputabilă.

Așadar, în situația în care, de-a lungul carierei profesionale de cel puțin 18 de ani, judecătorii și procurorii au dat dovadă de o conduită morală și profesională ireproșabilă și s-au bucurat de o bună reputație, nu sunt necesare verificări suplimentare pentru accesul în profesia de avocat.

Prin urmare, Plenul a apreciat necesară completarea propunerii legislative cu o nouă prevedere prin care să fie completat art. 17 din Legea nr. 51/1995 cu un nou alineat, alineatul (6), cu următorul cuprins:

„(6) Au dreptul să devină avocați, la cerere și cu scutire de examen, judecătorii și procurorii cu o vechime de cel puțin 18 ani în aceste funcții, care au fost eliberați din funcție din motive neimputabile.”

Mulțumindu-vă pentru disponibilitatea pe care ați manifestat-o până în prezent pentru a sprijini Consiliul Superior al Magistraturii, vă rugăm să primiți, domnule ministru, expresia deplinei noastre considerații.

Rador

M. 13952/10.08.2015/21

MINISTERUL PUBLIC

PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr.496/C/2015

06.08.2015

Către

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Domnului LIVIU STANCU
- Secretar de Stat -

În referire la adresa dvs. nr.13952 din 29.07.2015, prin care solicitați un punct de vedere referitor la propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, vă comunicăm că ne menținem observațiile și propunerile transmise prin adresa nr.496/C/2015 din 11.03.2015, având în vedere că ele nu au fost cuprinse în forma legii adoptată de Senatul României.

Cu stimă,

PROCUROR GENERAL
TIBERIU MIHAIL NIȚU

12.9/13952
12.03.2015

Inc. ad Hinc. H. H. H.

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 496/C/2015

11-03-2015

Către MINISTERUL JUSTIȚIEI

Domnului Ministru ROBERT MARIUS CAZANCIUC

Referitor la propunerea legislativă privind modificarea legii nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat (solicitarea dvs. nr. 13952/2014 din 20 februarie 2015)

Stimate domnule ministru,

Propunerea legislativă cu privire la care ne-ați solicitat un punct de vedere a fost examinată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, formulându-se următoarele observații cu privire la art. I:

1. Privitor la pct. 1:

- introducerea dispoziției de la *lit. i¹*) este inutilă; norma nu face decât să detalieze modalități particulare ale activității avocațiale în cauze penale, modalități care sunt subsumate dispozițiilor deja existente în același articol, respectiv cele privind „consultațiile” (lit. a), privind „apărarea cu mijloace specifice” (lit. e), ori cele privind „orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului la apărare în condițiile legii” (lit. j).

2. Privitor la pct. 5 și pct. 38:

- renunțarea la actuala dispoziție din *art. 26 alin. (1)* și introducerea unui nou text de incriminare, *art. 111⁵*, este nejustificată: fapta este deja incriminată, de dispozițiile art. 348 din Codul penal, în condițiile art. 26 alin. (1) din Legea nr. 51/1995.

- în plus, tehnica de redactare a normei de incriminare propusă este deficitară:

- ea nu respectă tiparul instituit prin art. 348 din Codul penal (acesta constă în prevederea elementelor constitutive ale infracțiunii în norma din codul penal și

12. 03. 2015 9/13952

Ine. lit. Plina. 10.03.2015

ROMÂNIA
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 496/C/2015

11-03-2015

Către MINISTERUL JUSTIȚIEI

Domnului Ministru ROBERT MARIUS CAZANCIUC

Referitor la propunerea legislativă privind modificarea legii nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat (solicitarea dvs. nr. 13952/2014 din 20 februarie 2015)

Stimate domnule ministru,

Propunerea legislativă cu privire la care ne-ați solicitat un punct de vedere a fost examinată în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, formulându-se următoarele observații cu privire la art. I:

1. Privitor la pct. 1:

- introducerea dispoziției de la *lit. i¹*) este inutilă; norma nu face decât să detalieze modalități particulare ale activității avocațiale în cauze penale, modalități care sunt subsumate dispozițiilor deja existente în același articol, respectiv cele privind „consultațiile” (lit. a), privind „apărarea cu mijloace specifice” (lit. e), ori cele privind „orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului la apărare în condițiile legii” (lit. j).

2. Privitor la pct. 5 și pct. 38:

- renunțarea la actuala dispoziție din *art. 26 alin. (1)* și introducerea unui nou text de incriminare, *art. 111⁵*, este nejustificată: fapta este deja incriminată, de dispozițiile *art. 348* din Codul penal, în condițiile *art. 26 alin. (1)* din *Legea nr. 51/1995*.

- în plus, tehnica de redactare a normei de incriminare propusă este deficitară:

- ea nu respectă tiparul instituit prin *art. 348* din Codul penal (acesta constă în prevederea elementelor constitutive ale infracțiunii în norma din codul penal și

✓ trimiterea la legea specială pentru a califica penal ilicitul constând în nerespectarea condițiilor legale de exercitare a activității); or, această opțiune de tehnică legislativă se impune păstrată în cadrul raporturilor dintre orice lege specială cu legea generală reprezentată de Codul penal;

- incriminarea din Codul penal este mai cuprinzătoare decât cea propusă;

✓ - corelativ, nici renunțarea la textul actual din *art. 26 alin. (4) și (5)* nu este justificată prin introducerea dispozițiilor de la *art. 111*⁷

✓ - în plus, acestea din urmă sunt și greșit limitate la cazurile în care faptele constituie infracțiunile al care se face trimitere: îndreptățirea de a exercita acțiunea în despăgubiri trebuie să privească toate actele nelegale de exercitare a profesiei (așa cum, în prezent, reglementează *art. 26*), nu doar cele care constituie infracțiuni.

3. Privitor la pct. 7

- modificarea *art. 39 alin. (1)* este greșită:

✓ - pe de o parte, este de presupus că intenția de reglementare a fost aceea de a exclude avocații din categoria funcționarilor publici; or, legea civilă operase deja această excludere în forma actuală a *art. 39 alin. (1)*, iar legea penală nu include oricum în această categorie, în *art. 175* din Codul penal, avocații;

✓ - pe de altă parte, *art. 308* nu are în vedere persoane având o anumită calitate ci se referă la orice persoane care, indiferent de calitatea lor, se află în anumite raporturi cu un funcționar; textul instituie doar o situație premisă (exercitarea unei anumite însărcinări), care este aplicabilă persoanelor care nu au vreo calitate specială; prin urmare, a exclude avocații de la aplicarea unei astfel de norme penale, care nu are în vedere anumite date personale, ci numai situații cu caracter obiectiv, ar însemna a institui o normă cu caracter discriminator și, prin aceasta, neconstituțional;

✓ - modificarea *art. 39 alin. (2)* este nejustificată: enumerarea din forma actuală a textului (autoritatea, demnitatea, onoarea) are în vedere acoperirea tuturor atributelor esențiale ale participanților la proces (dintre care autoritatea, atribut al magistraților) și a atributelor persoanei (dignitatea și onoarea);

✓ - modificarea *art. 39 alin. (3)* nu este necesară: adăugirea („ori pentru susținerile făcute în cadrul consultațiilor verbale sau consultațiilor scrise”) este deja cuprinsă în teza existentă, „în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor”;

✓ - normele propuse pentru *alin. (5) și (6)* nu sunt necesare, ele particularizează, contrar unei bune tehnici normative, teze deja cuprinse în *alin. (3)* al aceluiași articol (atenție și asupra dezacordului gramatical din *alin. 5*).

4. Privitor la pct. 8

✓ - normele propuse pentru *alin. (3) și (4)* sunt inutile: în esență, ele prevăd că avocatul nu este îndreptățit să comită acte de instigare și complicitate la săvârșirea unei infracțiuni și că nici

nu poate fi obligat la aceasta; or, atare contribuții sunt deja incriminate de Codul penal, prevederea unei simple obligații civile de a nu comite atare fapte este nejustificată;

- la fel, dispoziția din *alin. (5)*: eroarea este deja reglementată de Codul penal drept o cauză de neimputabilitate; condițiile vinovăției, ca element constitutiv al infracțiunii, de asemenea, stabilite de Codul penal, iar în materie civilă dispozițiile Codului civil cuprind criteriile legale de apreciere a vinovăției pentru fapta proprie și pentru fapta altuia.

5. Privitor la pct. 9:

- redactarea propusă lasă loc interpretării potrivit căreia conduita avocatului ar fi culpabilă indiferent care ar fi momentul în care „se dovedește” că terțul era interesat în cauză; se impune reformularea lui pentru a exprima clar teza că luarea de contact dintre avocat și o altă parte sau un terț poate avea loc numai cu acordul ori în prezența clientului atunci când avocatul cunoaște că partea are interese contrare clientului său, respectiv că terțul este interesat în cauză.

6. Privitor la pct. 18 și 38: reconfigurarea textelor incriminatoare din această lege specială nu se impune, pentru motivele deja arătate la (supra, 2), precum și pentru cele ce urmează:

- incriminarea propusă la *art. 111¹* este nejustificată, față de existența celei din *art. 279 alin. (4)* din Codul penal.; în plus, nu este justificată incriminarea, în afara actelor prevăzute de norma menționată din Codul penal, a unora care altminteri nu mai constituie infracțiuni în noua legislație (unde insulta și calomnia nu mai sunt prevăzute ca fapte penale);

- în condițiile în care dispozițiile *art. 276* din Codul penal, care instituiau o protecție pentru participanții la procesul penal reprezentând autoritatea, au fost recent abrogate, voința legiuitorului de a nu incrimina atare fapte este evidentă; introducerea, prin *art. 111²*, a unei incriminări pentru o faptă mai puțin gravă este cu atât mai nejustificată;

- separat de acest considerent de politică legislativă, textul propus la *art. 111²* trebuie revizuit gramatical și din punctul de vedere al structurii logice (de ex, în exprimarea propusă, se incriminează „declararea publică a adevărului”); tipicul pe care a fost construită incriminarea abrogată din *art. 276* este util de observat;

- normele propuse la *art. 111³* instituie o protecție suplimentară nejustificată, în raport cu dispozițiile generale ale *art. 206* din Codul penal;

- în plus, tehnica de redactare a incriminării din *art. 111³* este defectuoasă: noua legislație prevede, în general, pentru agravantele unor infracțiuni, sporirea cu o anumită fracție a limitelor („limitele speciale se majorează cu ...”), și nu limite speciale (pentru consecvență, poate fi observată tehnica de la *art. 257*);

- modificarea în conținut a incriminării din actualul *art. 60 alin. (6)*, prin norma de la *art. 111⁴*, este inutilă: adăugirea „de către orice persoană fizică sau persoană juridică, indiferent de obiectul activității desfășurate de aceasta” nu este necesară: se suprapune atât condiției „fără

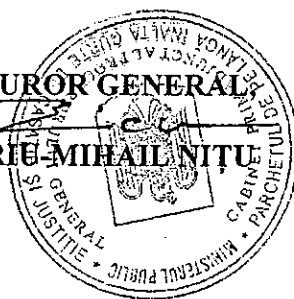
✓ drept", deja exprimată în același articol, cât și dispozițiilor generale privind răspunderea persoanei fizice și a celei juridice, din Codul penal;

✓ - art. 111⁶ este o normă care dublează în mod inutil dispoziția din art. 367 din Codul penal.; în plus, folosește o terminologie și concepte specifice art. 323 din Codul penal anterior, la care legislația actuală a renunțat în favoarea incriminării configurate în art. 367 amintit și care, așa cum arătam, acoperă și incriminarea specială propusă.

Cu stimă,

PROCUROR GENERAL

TIBERIU MIHAIL NIȚU

ROMÂNIA

DEPT
guf

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
DIRECȚIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

CABINET PROCUROR ȘEF
Nr. 2803/C/2015

04 august 2015

Stimate domnule secretar de stat,

Urmare adresei dumneavoastră nr. 13.952 din 29.07.2015, vă transmitem alăturat punctul de vedere al Direcției Naționale Anticorupție referitor la propunerea legislativă de modificare și completare a Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

→ *introduce în material.*

Considerăm că introducerea literei i¹⁾ la articolul 3 alineatul 1 în forma propusă ar aduce atingere principiilor care guvernează desfășurarea procesului penal. Reglementarea expresă a consilierii unei persoane cu privire la „versiunile de declarații pe care le poate face” printre modalitățile de acordare a asistenței juridice este incompatibilă cu prestigiul statutului de avocat.

Drepturile procesuale trebuie exercitate cu bună credință, iar Codul de procedură penală pornește de la prezumția că toate persoanele audiate de organele judiciare declară adevărul, nu o versiune convenabilă intereselor sale convenită împreună cu un avocat. Trebuie remarcat că declarațiile necorespunzătoare adevărului pot atrage răspunderea penală a martorilor sau a persoanelor vătămate, iar pentru suspecți și inculpați Codul de procedură penală reglementează dreptul de a nu da declarații, nu și dreptul de a induce în eroare organele judiciare.

Legiuitorul nu poate reglementa în cuprinsul unui act normativ o activitate care reprezintă o încălcare a legii sau eticii profesionale a participanților la înfăptuirea justiției.

Prin introducerea unor noi alineate la articolul 35 ar fi creată o formă de imunitate pentru avocați care încalcă principiul constituțional al egalității persoanelor aflate în situații juridice similare.

Textele propuse instituie interdicția absolută de a ridica înscrisuri sau alte suporturi aflate în posesia avocaților, chiar și în situațiile în care aceștia sunt suspectați de comiterea unei infracțiuni. Mai mult, prin cea de-a doua teză a textului interdicția ar fi extinsă tuturor înscrisurilor aflate în posesia unui avocat, indiferent dacă acestea privesc relația cu un client sau propria activitate.

În acest mod, strângerea mijloacelor de probă și tragerea la răspundere penală a avocaților ar fi mult îngreunată, dând naștere unui statut de impunitate fără echivalent pentru orice altă profesie.

Singurele excepții de la această regulă sunt prevăzute pentru situația confiscării, nu și pentru ridicarea de înscrisuri sau aplicarea unei măsuri asigurătorii. Această prevedere este în realitate lipsită de substanță, având în vedere că în marea majoritate a situațiilor instanța nu ar putea cunoaște că în posesia avocatului se află un bun supus confiscării dacă acesta nu a fost ridicat sau sechestrat în cursul urmăririi penale.

De asemenea, condiția prezenței decanului baroului la desfășurarea percheziției nu poate fi justificată printr-o rațiune de interes general, nu este întâlnită în situația altor profesii și poate da naștere la tergiversări sau chiar la imposibilitatea administrării mijlocului de probă.

Reglementările nu corespund unei nevoi sociale actuale și pot duce la imposibilitatea finalizării unor cauze aflate pe rolul organelor de urmărire penale care privesc săvârșirea unor infracțiuni săvârșite de avocați. Pentru aflarea adevărului în aceste cauze este esențială ca printre mijloacele de probă administrate să se găsească înscrisurile ridicate de la cabinetele avocaților și care conțin informații relevante cu privire la împrejurările săvârșirii faptelor.

Modificarea art. 39, prin menționarea expresă a faptului că avocații nu pot fi asimilați funcționarilor publici din perspectiva legii penale este în contradicție cu principiile generale ale dreptului penal și chiar cu filozofia actului normativ discutat.

Așa cum prevede legea, avocatul este un partener indispensabil al justiției, iar statutul său este protejat de către societate, inclusiv prin mijloace de drept penal, atunci când cineva se își atribuie nelegal calitatea de avocat sau ultragiază un avocat.

Acest statut oficial presupune și obligații corelative, inclusiv prin acceptarea răspunderii penale pentru infracțiuni de corupție sau de serviciu, spre exemplu în situațiile în care un avocat care primește sume de bani de la partea adversă pentru a nu își îndeplini atribuțiile în mod corespunzător sau care divulgă informațiile secrete la care acces în virtutea funcției.

În situațiile în care activitățile efectuate de avocat se circumscriu celor reglementate de art. 175 alin. 2 C.pen., acesta trebuie să își asume răspunderea pentru faptele sale la fel

ca celelalte persoane care exercită un serviciu de interes public. Infracțiunile de corupție reglementate în codul penal conțin deja norme limitative cu privire la faptele pentru care poate fi atrasă răspunderea penală a acestor categorii de persoane, iar excluderea în mod absolut a avocaților ar reprezenta o discriminare în raport cu celelalte profesii liberale precum notarii sau executorii judecătorești.

Articolul 48¹ alin. 1 și 2¹ ar trebui să indice în mod expres forma de răspundere vizată de legiuitor, având în vedere că unele din faptele descrise în cuprinsul textului propus pot constitui infracțiuni.

Articolul 48¹ alin. 3 face referire la termenul de „învinuit”, deși această calitate procesuală nu mai există în legislația română urmare a intrării în vigoare a noului Cod de procedură penală.

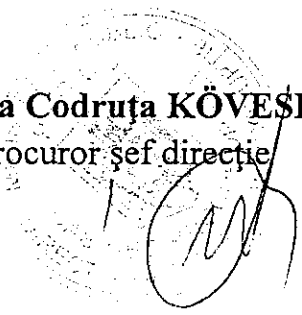
Introducerea unui nou capitol intitulat „Infracțiuni și pedepse” intră în contradicție cu filozofia noii legislații penale, care a urmărit ca infracțiunile să fie reglementate în cadrul Codului penal, eliminând textele de incriminare din legile speciale.

Spre exemplu, nu se justifică incriminarea faptei de a adresa cuvinte sau gesturi jignitoare unui avocat care participă la o procedură judiciară, având în vedere că infracțiunea de *Încălcarea solemnității ședinței*, prevăzută de art. 278 C.pen., sancționează deja aceste fapte, indiferent care ar fi persoana vizată. Reglementarea specială a unei infracțiuni similare, dar sancționată cu o pedeapsă mai gravă atunci când victima este avocat, poate da naștere la critici de neconstituționalitate din perspectiva egalității persoanelor.

Infracțiunile propus a fi incriminate de art. 111² și art. 111³ sunt similare celor de *Presiuni asupra justiției*, prev. de art. 276 C.pen., și *Ultraj judiciar*, prev. de art. 279 C.pen., însă prevăd limite de pedeapsă mai mari în situația în care victima este avocat decât textele generale care vizează protecția magistraților. În acest mod, se creează un statut privilegiat al avocatului în cadrul sistemului judiciar care contrazice textele prin care se urmărește să fie înlăturată răspunderea penală pentru faptele săvârșite în această calitate.

Cu deosebită considerație,

Laura Codruța KÖVESI
Procuror șef direcție

Domnului Liviu Stancu
Secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției

Ministerul Finanțelor Publice

Cabinet ministru

Str. Apolodor nr. 17
sector 5, București
Tel : +4021 319 96 93
Fax : +4021 319 97 14

23/13952/2015
18.08.2015

Nr.72173/ 14.08.2015

Domnului Liviu STANCU

Secretar de Stat

Ministerul Justiției

Adresa: Str.Apolodor nr.17

Sector 5

București, România

Stimate domnule Secretar de Stat,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr.13952/2015 referitoare la forma adoptată de Senat a *propunerii legislative privind modificarea și completarea Legii nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (Bp.680/2014, L.149/2015)*, vă comunicăm următoarele:

Prin inițiativa legislativă se propune modificarea art.31 din *Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, prin introducerea unui alineat nou în care să se menționeze faptul că profesia de avocat, indiferent de forma și modalitatea de exercitare a acesteia, nu poate fi reconsiderată ca activitate dependentă, în conformitate cu prevederile Codului fiscal.

Pornind de la principiile constitutionale, potrivit cărora *cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii, fără discriminări și nimeni nu este mai presus de lege*, rezultă obligația cetățenilor de a contribui prin impozite și taxe la cheltuielile publice. Pentru aceasta, art.56 din *Constituția României, republicată*, precizează faptul că *sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale*. Din acest considerent, tot *Constituția României* stabilește faptul că, *impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului general consolidat se stabilesc numai prin lege*.

În acest sens a fost elaborată *Legea nr.571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*, prin care se stabilește cadrul legal pentru impozitele, taxele și contribuțiile sociale obligatorii, care constituie venituri la bugetul general consolidat și se precizează categoriile de contribuabili care au obligația să plătească aceste impozite, taxe și contribuții sociale, precum și modul de calcul, de plată și de declarare al acestora.

Menționăm că reglementările propuse prin rescrierea Codului fiscal nu aduc modificări tratamentului fiscal aplicabil veniturilor realizate din exercitarea profesiilor liberale, inclusiv a profesiei de avocat.

Astfel, considerăm că, în conformitate cu prevederile Codului fiscal în vigoare, această profesie nu a avut un tratament fiscal discriminatoriu față de celelalte profesii liberale, reglementările fiscale nu au încălcat principiul independenței avocatului și nu a existat riscul încadrării profesiei de avocat în șablonul relațiilor de tip angajat-angajator.

De altfel, legislația specială care guvernează profesia de avocat prevede, în mod expres, că exercitarea acesteia se poate desfășura în mod independent sau ca avocat salarizat în cadrul profesiei, prevedere respectată de legislația fiscală.

Subliniem faptul că, prin *Legea nr.187/2015 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.6/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.571/2003 privind Codul fiscal* a fost revizuită definiția activității independente în sens fiscal, precum și criteriile ce trebuie îndeplinite pentru ca o activitate generatoare de venituri să fie considerată independentă. Revizuirea a avut în vedere adaptarea definiției activității independente în sens fiscal la specificul desfășurării activității de către contribuabilii persoane fizice.

În reglementările Codului fiscal nu a existat și nu există nici pe viitor intenția ca natura liberală a profesiei de avocat să fie afectată și această activitate, care se desfășoară în mod liberal, cu respectarea criteriilor specifice activităților independente, va beneficia întotdeauna de reglementări fiscale corecte și nediscriminatorii.

Având în vedere faptul că măsura propusă creează tratamente inechitabile și discriminatorii față de ceilalți contribuabili care desfășoară profesii libere, **Ministerul Finanțelor Publice nu susține promovarea inițiativei legislative**, întrucât modificarea propusă prin proiectul de act normativ nu se justifică, în măsura în care profesia de avocat se desfășoară potrivit legii.

Cu deosebită stimă,

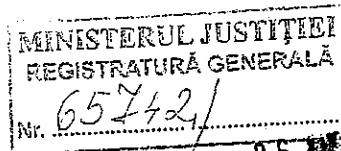
p. MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE
SECRETAR DE STAT

Attila

37

Nr. 13952/10.08.2015/22

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

UNION NATIONALE DES BARREAUX DE LA ROUMANIE

București, Sector 5, Splaiul Independenței nr. 5, Tel: 021/313.48.75; 021/316.07.39; Fax: 021/313.48.80
Operator înscris în Registrul de evidență a prelucrărilor de date cu caracter personal la nr. 34779, 34781, 34782, 34783

Nr. 120- AUT-2015
București, 4 august 2015

Domnului Liviu STANCU
Secretar de Stat
Ministerul Justiției

Stimate domnule Secretar de Stat,

Urmare adresei dumneavoastră din data de 30 iulie 2015, referitoare la Legea privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995, adoptată de Senatul României în ședința din 29 iunie 2015, vă fac cunoscut că actul normativ în cauză va fi supus analizei și discuției în ședința Comisiei Permanente a Uniunii Naționale a Barourilor din România din data de 4 septembrie 2015, după care vom fi în măsură să vă comunicăm punctul nostru de vedere.

Vă rog, stimate domnule Secretar de Stat, să primiți expresia înaltei mele considerații.

VICEPREȘEDINTE

Av. dr. Traian Cornel BRICIU

